

A2.2 – Izobraževalna gradiva za učitelje

UVOD V SKRB ZA DRUGE

Modul 1: OSNOVNA NAČELA SKRBI ZA DRUGE

Pod-modul 1.1.: UVOD V SKRB ZA DRUGE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project N°: 2020-1-PT01-KA203-078360

Uvod

Modul	OSNOVNA NAČELA SKRBI ZA DRUGE
Podmodul	Uvod v skrb za druge
Številka lekcije	#1
Trajanje (minute)	90
Datum	

VSEBINA LEKCIJE

1. Ugotoviti glavne koncepte, povezane z zagotavljanjem oskrbe in vlogo oskrbovalca
2. Razumeti terminologijo povezano z dejavnostjo oskrbovalca
3. Določiti glavne naloge oskrbovalca
4. Prepoznati omejitve oskrbovalčevih aktivnosti

KONCEPT OSKRBE oz. SKRBI ZA DRUGE

Po besedah Leonarda Boffa:

- Kar je v nasprotju z malomarnostjo in zanemarjanjem, je skrb.
- Skrb je več kot samo dejanje; to je odnos.
- Zajema več kot le trenutek pozornosti, gorečnosti in predanosti.

Predstavlja stališče:

- poklica,
- skrbi,
- odgovornosti,
- učinkovito sodelovanje drug z drugim.

KONCEPT SKRBI ZA DRUGE

Po mnenju filozofa Martina Heideggerja:

"Skrb pomeni ontološki - osnovni eksistencialni fenomen"

- Fenomen, ki je osnova za človekov obstoj kot človek.
- Skrb vstopa v naravo in konstitucijo človeka.
- Brez skrbi preneha biti človek.

Če se zanj ne skrbi, se človek od rojstva do smrti uniči, ovane, izgubi smisel in umre!

KONCEPT FORMALNEGA ALI POKLICNEGA OSKRBOVALCA

Čeprav za oskrbo enako pomembna in osrednja, je treba poudariti, da obstaja razlika med formalnimi/poklicnimi in neformalnimi/družinskimi oskrbovalci.

Uradni oskrbovalec:

- Strokovnjak, ki skrbi za oskrbo starejših, glede na njihov poklic, z uporabo veščin, pridobljenih s posebnim usposabljanjem, s katerimi služijo dohodek.

Formalna oskrba (poklicna dejavnost):

- Kvalificirani strokovnjaki, ki so lahko med drugim zdravniki, medicinske sestre, socialni delavci, ki pridobijo to naziv (formalni oskrbovalci),
- Posebna predhodna priprava na poklicno dejavnost, ki jo opravljajo,
- Različne dejavnosti glede na kontekst, v katerem se nahajajo (domovi, ustanove skupnosti, gospodinjstva...).

KONCEPT NEFORMALNEGA ALI DRUŽINSKEGA OSKRBOVALCA

Največkrat je skrb za drugega prisotna ob:

- Kroničnih boleznih,
- Invalidnosti,
- Odvisnosti - delna ali popolna,
- akutnih ali kroničnih stanjih z zmanjšano stopnjo samooskrbe obolelega,
- šibkost in potreba po oskrbi.

Dejavnost skrbi za druge izven poklicnega ali formalnega obsega.

- "Oseba iz lastne socialne mreže, neplačana, s pomembnim razmerjem (družina, partner, prijatelj in/ali sosed), ki prevzame glavno odgovornost za organizacijo, pomoč in/ali oskrbo."
- 80 % oskrbovalcev v Evropi je neformalnih ali družinskih članov.

KONCEPT NEFORMALNEGA ALI DRUŽINSKEGA OSKRBOVALCA

Izraz neformalno, po Sequeiri (2007):

- Za razliko od formalnih oskrbovalcev, kot so zdravstveni delavci, za svoje delo niso plačani;
- Večina nima izobrazbe, ki bi jim omogočala posebne in/ali potrebne veščine na področju skrbi za druge.

Zanje je značilno:

- **Niso** strokovnjaki, usposobljeni za skrb (vendar se v nekaterih primerih lahko udeležijo posebnih usposabljanj)
- **Nimajo** pogodb v zvezi z odgovornostmi za skrb
- **Niso** plačani, čeprav lahko pridobijo denarne prispevke/nadomestila
- Izvajati širok nabor dejavnosti (ki jih izvajajo tudi formalni oskrbovalci), vključno s čustveno podporo in pomočjo;
- Čas, preživet v skrbi za druge, ni omejen

Translated from original Source:

Sequeira, C. (2007). Cuidar de idosos dependentes. Coimbra: Quarteto.

Enquadramento, I., & do Cuidar, I. P. (2017). medidas de intervenção junto dos cuidadores informais. Teixeira, A. et al.

AKTIVNOSTI/NALOGE OSKRBOVALCEV

Oskrbo lahko razvrstimo v tri področja:

1. **Pomoč pri funkcionalnih težavah samooskrbe**, imenovane tudi dnevne aktivnosti: npr. osebna higiena, oblačenje, hranjenje, odvajanje ter hoja oziroma mobilnost.
2. **Podpora pri instrumentalnih aktivnostih vsakdanjega življenja**, opravljenih v zvezi s pripravo obrokov, nakupovanjem, plačevanjem računov, hišnimi opravili (čiščenje, urejanje okolice, ipd.), vzdrževanjem, financami, in drugo
3. **Čustvena podpora**

AKTIVNOSTI/NALOGE OSKRBOVALCEV

- Poslušati, biti pozoren, podpirati in spoštovati osebo, za katero skrbijo
- Pomoč pri osebni higieni in osebni negi
- Skrb v skladu s potrebami uporabnikov in s pogostnostjo, ki jo priporočajo zdravstveni delavci
- Pomoč pri premeščanju postelja/stol/postelja, gibanje
- Pomoč pri gibanju in drugih dnevnih aktivnostih.

AKTIVNOSTI/NALOGE OSKRBOVALCEV

- Spodbujati in pomagati pri prehranjevanju in pitju
- Pomoč pri hranjenju
- Spodbujati prostočasne in rekreacijske dejavnosti
- Spodbujati komunikacijo, socializacijo in sodelovanje v skupnosti
- Spodbuja spomin in koncentracijo
- Spodbujati in/ali ohranjati interes osebe za samorazvoj (duhovnost, samospoštovanje)

AKTIVNOSTI/NALOGE OSKRBOVALCEV

- Spodbujati, vzdrževati ali prilagajati razvoj dejavnosti glede na človekove potencialne in zmožnosti
- Ohranjanje čiste in urejene hiše ali sobe, vzdrževane osebe, spodbujanje varnega okolja in zmanjšanje tveganja nesreč in padcev
- Zagotavljanje udobnega in mirnega okolja, spodbujanje dnevnih počitkov
- Dajanje predpisanih zdravil
- Služijo kot povezava med uporabnikom in njenim zdravnikom in/ali zdravstvenimi službami, kot so bolnišnica, nujna pomoč, fizioterapevtski center in drugimi službami)

AKTIVNOSTI/NALOGE OSKRBOVALCEV

- Spremljati vzdrževano osebo in/ali pomagati družinskim članom pri terminih, pregledih in hospitalizacijah;
- Zagotoviti oskrbo uporabnika pod vodstvom strokovnjakov, ki osebi in družinskim članom pomagajo;
- Zdravstvenemu timu sporočajo vse spremembe v zdravstvenem stanju uporabnika in druge situacije, ki so morda potrebne za izboljšanje kakovosti življenja in okrevanja zdravja te osebe.
- Pomoč pri vodenju nabave, organiziranju urnikov in instrumentalnih dnevnih aktivnostih.

OSEBNE SPOSOBNOSTI OSKRBOVALCEV

- Ohranite fizično, čustveno in duhovno zmogljivost ter pripravljenost
- Skrbite za svoj videz in osebno higieno
- Pokažite vljudnost in dobre manire
- Prilagajate se različnim družinskim in skupnim strukturam in vzorcem
- Spoštujte zasebnost uporabnika
- Pokažite občutljivost in potrpežljivost
- Priporočljivo je znanje poslušanja (aktivno poslušanje)
- Uresničite čustvene potrebe
- Ostanite mirni v kritičnih situacijah
- Pokažite diskretnost

OSEBNE SPOSOBNOSTI OSKRBOVALCEV

- Opazujte in sprejemajte sklepe nepristransko
- V posebnih situacijah premagajte svoje fizične in čustvene omejitve
- Ohranite optimizem v neugodnih situacijah
- Prepoznajte svoje omejitve ter kdaj in kje poiskati pomoč
- Pokažite ustvarjalnost
- Soočili se boste lahko z agresivnostjo in čustvenimi ali kognitivnimi nenadzorovanimi situacijami
- Soočite se s svojimi negativnimi občutki in frustracijami
- Soočili se boste lahko z izgubo in smrtjo
- Poiščite ustrezne tehnične informacije in navodila
- Upoštevajte pravila in navodila (če so povezani z ustanovami)

OSEBNE SPOSOBNOSTI OSKRBOVALCEV

- Obnavljajte in nadgrajujte znanje s sestanki, predavanji, tečaji in seminarji
- Spoštujte rasporeditev predmetov osebe, za katero skrbite
- Skušajte nadzirati primarna zdravstvena stanja
- Skušajte nadzirati gibanje in pomoč pri premeščanju
- Skušajte nadzirati gospodinjstvo in ostale domače dejavnosti
- Uskladite delovni čas s prostim časom (podpora oskrbovalcem)
- Spodbujajte podporo in pomagajte prispevati k odnosom
- Pokažite poštenost
- Ravnajte etično in moralno

ZNAČILNOSTI SKRBNEGA ODNOSA

- Sposobnost poslušanja
- Sposobnost razjasnitve
- Sposobnost spoštovanja
- Sposobnost biti skladen
- Sposobnost biti empatičen
- Sposobnost nestrinjanja

MEJE SKRBNEGA ODNOSA

- Oddajanje ukazov brez vrednotenja konteksta, ki obdaja situacije
- Grožnje
- Nasilje - odločno opozoriti
- Zagotoviti rešitve, ki uporabniku ne dovoljujejo razmišljanja o problemu in njegovem potencialu za ukrepanje
- Sojenje in kritiziranje z uporabo lastnega sistema vrednot
- Analizirati, interpretirati, pohvaliti ali obtožiti kot obliko sodbe
- Zmanjšati trpljenje drugega
- Postavljanje številnih zaprtih vprašanj ("Kje?", "Kdaj?", "Kako?", "Zakaj?") - spraševanje
- Šale na račun drugega
- Zasmehovanje

PRAVICE NEFORMALNIH/DRUŽINSKIH OSKRBOVALCEV

Zakon o pravicah družinskega skrbnika (Portugalska):

- Imam pravico skrbeti zase
- Imam pravico do pomoči in sodelovanja družinskih članov pri oskrbi odvisne osebe.
- Imam pravico poiskati pomoč
- Imam pravico biti razburjen, depresiven in žalosten
- Imam pravico, da ne dovolim, da moji družinski člani poskušajo manipulirati z mano preko občutkov krivde.

PRAVICE NEFORMALNIH/DRUŽINSKIH OSKRBOVALCEV

Zakon o pravicah družinskega skrbnika (Portugalska):

- Imam pravico do obravnave, naklonjenosti, odpuščanja in sprejemanja od svoje družine in skupnosti.
- Imam pravico biti ponosen na to, kar počnem
- Imam pravico zaščititi svojo individualnost, svoje osebne interese in lastne potrebe.
- Imam pravico do usposabljanja za boljšo skrb za osebo, ki je odvisna od drugih.
- Imam pravico biti srečen

TERMINOLOGIJA, POVEZANA Z NEGOVALNIMI DEJAVNOSTMI

- ✓ <https://www.aarp.org/caregiving/basics/info-2019/caregiver-glossary.html>
- ✓ <https://www.aarp.org/espanol/recursos-para-el-cuidado/donde-comenzar/info-2019/glosario-para-quienes-cuidan-a-un-ser-querido.html?intcmp=AE-CRC-TOSPA-TOGL-ES>
- ✓ <https://www.vpas.info/sites/vpas.info/files/Terms%20and%20definitions%20for%20caregivers.pdf>
- ✓ [https://eportugal.gov.pt/documents/20142/18888649/Guia dos cuidadores.pdf/e186e9fb-6490-be93-e34f-8cc495748300?t=1570527106124](https://eportugal.gov.pt/documents/20142/18888649/Guia+dos+cuidadores.pdf/e186e9fb-6490-be93-e34f-8cc495748300?t=1570527106124)

KAKŠNI DVOMI?

**DELJENJE OSEBNIH IZKUŠENJ KOT
OSKRBOVALCI**

Hvala!

Ime učitelja

e-mail učitelja

Datum

